

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

צדדי הספק:

1. "אסור לקבוע בערב שבת סעודה גדולה של משתה שאינו רגיל בה בימי החול מפני כבוד השבת שע"י שמרבה באכילה ושתיה בערב שבת אפילו בבוקר יותר מדרכו בשאר ימות החול לא יוכל לקיים סעודת שבת שבלילה כראוי" [רמט,ה]
2. "סעודת מצוה . . אם זמנה היום . . מותר לעשות הסעודה ג"כ בו ביום ואם אח"כ לא יוכל לקיים סעודת שבת שבלילה אין בכך כלום כיון שזוהי גם כן סעודת מצוה ויאכל למחר ביום שלש סעודות כמ"ש בסי' רע"ד . . ומכל מקום מצוה להתחיל הסעודה לכתחלה קודם שעה עשירית" [רמט,ו,ז].

מתי נעשה את
הסעודה?

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

צדדי הספק:

1. סעודת פורים לכאורה יכולים לאכול בבוקר?
2. אסור לאכול משקיעת החמה לפני שיעשה קידוש.
3. יש להתפלל ערבית כדבעי, כבוד השבת.
4. אם ממשיך סעודתו אחרי שבת, יש לדון מה יעשה עם עה"נ ורצה.

מתי נעשה את
הסעודה?

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

מתי שרוצים

"ופורים שחל להיות בערב שבת עבדינן סעודת פורים מבעוד יום ובלילה צריכי לקדושי וצריכי נמי למטעם מידי בתר קדוש דאי לאו הכי לא נפקי ידי קדוש כדפרשיי ז"ל דאין קדוש אלא אי"כ סעד ויש עושין סעודתן בבקר והכל הולך אחר המנהג" [[אורחות חיים חלק א הלכות מגלה ופורים אות לו – והביאו לדינא בב"י תרצה בלבוש ובהגהות מהר"א אזולאי].

המנהגים
השונים:

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

העיקר להתחיל ביום ולסיים לפני שבת

"וּדְרַשׁ כְּשַׁחַל פּוֹרִים בְּיוֹם ו' צְרִיךְ לֵאכּוֹל סְעוּדַת פּוֹרִים בְּיוֹם [שְׁלֹא כְּשֶׁאֵר שְׁנַיִם שְׁמַמְשִׁיכִים בְּלֵילָה] וּמִתְפַּלֵּל מִנְחָה וְעֶרְבִית [בְּשׁוֹנָה מִפּוֹרִים רְגִיל שְׁלֹא נִהְגּוּ לְהִתְפַּלֵּל עֶרְבִית בְּעֶשְׂרָה] בְּעֶשְׂרָה. וְאִף עַל גַּב דְּהִלְכָה כְּר' יוֹסֵי בְּעִישׁ שְׁמַתִּיר לֵאכּוֹל סְמוּךְ לְשַׁבַּת [וְלֹכֵן מוֹתֵר לְהִתְחִיל סְמוּךְ לְשַׁבַּת], מִי"מ אֵין נוֹהֲגִין לְקַדֵּשׁ עַל הַשְּׁלַחן, וְלִכְךָ אֵין מְבָרְכִין עַל הַנְּסִים בְּשַׁבַּת. וּבְשַׁבַּת זֶה אֵין רְאוּי לְהִתְקַשֵּׁט יוֹתֵר מִשַּׁבַּת אַחֵר, שְׁמָא יַעֲשֶׂה קֶשֶׁר שֶׁל קִיּוּמָא, אוֹ שְׁמָא יִתְפּוֹר תְּפִירָה. וְדִרְשׁ גַּם צְרִיךְ לְהִרְבוֹת קֶצֶת בְּלֵיל פּוֹרִים אַחֵר הַמְּגִילָה בְּסְעוּדָתוֹ, וְגַם בְּשׁוֹשֵׁן פּוֹרִים" [לְקַט יוֹשֵׁר חֶלֶק א']

המנהגים
השונים:

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

לעשותה בבוקר

"ואם חל פורים ביום ששי אוכלין סעודת פורים שחרית, ולא בערב אחר מנחה, כי אין להפסיק בערב שבת בין מנחה לערבית מפני כבוד השבת, וגם שלא לקלקל סעודת [ליל] שבת" [ספר המנהגים (טירנא) פורים] "כתוב עוד במנהגים (שם עמ' קסב) וחייב במשתה ושמחה שתי הימים שנאמר (אסתר ט כז) את שני הימים האלה וגו'" [דרכ"מ תרצ"ה וכ"פ הרמ"א].

המנהגים
השונים:

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

קודם שעה ט

"יעוד שאל - כשחל פורים ביום ו' איך נוהגים בסעודת פורים, (1) אם אנו אוכלים סעודה גדולה ומאריכיי על השולחן כשאר ימי חול אז אנו מקלקליי סעודת ליל שבת ואדם חייב לאכול כשהוא תאווה ואם ממתניי עד הלילה אז עבר זמן הסעודה. (2) ואם תחייבנו הסעודה מבעוד יום ויגמור בלילה, זה אינו רשאי לכתחלה מפני הקידוש, דדווקא דיעבד אם משך סעודתו בע"ש עד הלילה פורס מפה ומקדש ואם תאמר דזה מיקרי דיעבד כיון דאי אפשר בענין אחר ניח'. (3) ואם יתפלל ערבית ויעשה קידוש בעוד היום גדול ויתחיל בסעודה מבעוד יום, אין נראה לסעודת פורים ביום כ"א לכבוד שבת. (4) ואם יתחיל בעוד היום גדול ויפסיק ויעשה קידוש ויגמור סעודתו ואז יברך ברכת המזון זה אינו אלא מפני הסת הדעת והפסק תפלה. ותשובה סעודת פורים ביום ו' **מתחילין בהיתר קודם סמוך למנחה** דקיימא לן לדברי הכל שרי, ואפילו לבה"ג דפסק כרבי יהודה בע"ש להתחיל היינו סמוך למנחה, אבל קודם ט' שעות אפילו לרבי יהודה שרי .. אפילו לא יגמרו עד אחר ט' שעות, דאם לא כן פשיטא" [שו"ת מהרי"ל סי' נו]

המנהגים
השונים:

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

קודם שעה ט

"תשובה סעודת פורים ביום ו' מתחילין בהיתר
קודם סמוך למנחה דקיימא לן לדברי הכל שרי,
ואפילו לבה"ג דפסק כרבי יהודה בע"ש להתחיל
היינו סמוך למנחה, אבל קודם ט' שעות אפילו לרבי
יהודה שרי .. אפילו לא יגמרו עד אחר ט' שעות, דאם
לא כן פשיטא" [שו"ת מהרי"ל סי' נו]

המנהגים

השונים:

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

פורס מפה ומקדש

"וואף אנו ואבותינו נוהגים בפורים שחל להיות ערב שבת שמתחילין בסעודה מבעוד יום עד שיקדש היום ופורסין מפה ומקדשין וגומרין את הסעודה ומזכירין בה של פורים מטעם זה שהרי אף חמשה עשר יום נס הוא והדין נותן להזכיר בה של פורים" [בית הבחירה (מאירי) מסכת כתובות דף ז עמוד ב]

המנהגים

השונים:

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

1. דברי הפוסקים למעשה :
2. השו"ע : סתם – והמקובלים כתבו בבוקר,
3. הרמ"א : בבוקר,
4. יד אפרים : קודם שעה ט',
5. משנ"ב לוח כולל חב"ד : לפני חצות.
6. מנהג ירושלים : פורס מפה ומקדש.

המנהגים
השונים :

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

1. הסתירה ברמ"א, ותרוצו של הגר"ח נאה, ונ"מ בהבנת אדה"ז.

2. פורים תרס"ג היה הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בוינה לסעודה הגיעו יהודים שלנו מרוסיה באו גם יהודים מפולניה והונגריה התוועדו היטב ביום שישי משעה שתיים בצהרים [לפני שעה ט] עד השעה שמונה אז קיבלו שבת התפללו תפלת ערבית וסעודת שבת קודש עד חצי שעה אחרי חצות. [ספה"ש הישי"ת עמ' מד].

הנהגת רבותינו
נשיאנו

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

1. פורים תרפ"ד – התחילו מוקדם, הפסיקו אחרי השקיעה לערבית, ואדמו"ר הרי"צ לא הסכים לעשות קידוש לפני ערבית.
2. פורים תרפ"ז – התחילו לפני שעשה ט, ערבית בזמנה, עשו פורס מפה והמשיכו להתוועד עד הבוקר.
3. פורים תר"ץ – התחילו לפני שעה ט, ברכת המזון, הדלקת נרות, ערבית, ובסעודת שבת מאמר חסידות של פורים.
4. הנהגות כ"ק אד"ש – אין איתנו יודע, ביומן של תשל"ד שאכל בבוקר אחרי שחרית.

הנהגת רבותינו
נשיאנו

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

למעשה מעולם לא התוועד בקביעות כזו. רק בתשמ"א היה מאמר ויין.

"בי"ה, כ"ט אד"ר, תשי"ד ברוקלין. הרה"ג והרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מוה"ר אפרים אליעזר ש"י הכהן שלום וברכה! במ"ש אודות התועדות דפורים שתא זו שחל בעש"ק. כיון שהסעודה ע"פ שו"ע צריך שתעשה ביום ו'. הנה בדעתי שתהיי ההתועדות בסמיכות לה היינו בש"ק בהמשך להקידוש, ועיין מראה הפנים לירושלמי פ"א הלכה ד'. בברכה בכהנ"ל".

הנהגת רבותינו

נשיאנו

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

שבת מברכים אד"ר תשמ"א –

"די הלכות וואס זיינען פארבונדן מיט פורים בשנה זו, [וואס פורים האט א שייכות מיוחדת צו דעם שבת מברכים, ווארום דאס איז שבת מברכים חודש אדר, און נקודתו פון חודש אדר איז פורים]. ווארום לויס דער קביעות מיוחדת פון פורים בשנה זו, אז פורים איז ביום הששי בשבוע, ערב שבת קודש קומען צו א ריבוי הלכות פארבונדן מיט דעם. וואס אלעמאל איז דער דין בנוגע צו סעודת פורים אז מדארף איר אנהויבן לאחרי חצות, און ווי עס איז אויך איינגעפירט, איר אריינציען אין דער נאכט שלאח"ז - איז בשעת פורים קומט אויס (כבקיעות ש.ז.) ביום הששי - דעמולט איז דאר דער דין אז מ'דארף עסן די סעודה בבוקר. און אויך לויט דער דיעה אז מהויבט אן די סעודה פאר נאכט (כרגילו) - איז דעמולט שווער ווי קען מע איר אריינציען אין שבת, מ'דארף דאך וויסן ווי צו זיך פירן בנוגע צו קידוש און 'רצה והחליצנו' וכו'. ועד"ז דארף מען וויסן ווי צו פירן זיך בנוגע צו כמה מנהגים וואס זיינען פארבונדן מיט שושן פורים, וואס בשנה זו קומט עס אויס בשבת."

הוראות הרבי

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

משיחת ש"פ תצוה תשל"ז –

יובפרט בקביעות ש"ז שפורים חל בערש"ק, ולכן מקדימים את סעודת פורים לבוקר, מפני כבוד השבת. אך שבת איננה רוצה שמחמתה ימעטו בשמחת הפורים, ולכן המנהג הוא, שבשבת שושן פורים עושים שמחה גדולה. ולא מובן עוד יותר כי בשושן פורים צריך להיות הענין של משתה ושמחה כמו בפורים ממש. "אתמול שאלתי יהודי איך יתכן שאיננו אוחז ב'עד דלא ידע'. הוא ענה שכיון שפורים בעש"ק ועורכים סעודת פורים בבוקר כדי שזה לא יפריע להכנות לשבת במילא הוא פחד להיות באופן של 'עד דלא ידע'. כיון שהיה לו מורא משו"ע אם משהו יחסר בהכנות לשבת. באמת צריך לערוך את הסעודה בבוקר כפי שנפסק בשו"ע. אך לא צריך לדייק ולהביט בשעון אם זה קודם חצות או לאחר תצות."

הוראות הרבי

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

אף שבשנים עברו היו עושים בשמח"ת [וכיו"ב] פורס מפה בהתעוועדויות הרבי.

משמח"ת תשד"מ, הפסיק הרבי עם ההנהגה של פורס מפה ומקדש, מחמת הטעויות והבלבול שזה יוצר.

ותשמ"ח, אף התבטא כי מנהג חב"ד שלא לעשות פורס מפה ומקדש.

הוראות הרבי

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

ישנם ג' דרכים [שהם חמש]:

א. בבוקר

ב. אחרי מנחה.

ג. פורס מפה ומקדש

בכל אופן חובה לזכור להדליק נרות ושאר ההכנות בזמנם, ולא

להכשל ח"ו וח"ו בחילול שבת –

-בקבלת שבת אין אומרים בשמחה-

-בכל אופן גם אם איננו יכול לאכול יש לעשות עכ"פ קידוש,

וישלים את הסעודת ליל שבת בבוקר-

הנהגה למעשה

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

- א. באם הגיע חצות יתפללו קודם מנחה.
- ב. ישתדלו להתחיל לפני שעה העשירית, 15:00
- ג. ראוי לסיים בשקיעה ולברך ברכת המזון עם על הניסים ללא רצה,
- ד. אח"כ קבלת שבת, קידוש ועכ"פ כביצה פת.
- ה. באם מברכים אחרי השקיעה, יש דעות בעניין הרחמן הוא ינחילנו ...

הנהגה למעשה

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

פורס מפה –

באם החליטו להמשיך אחרי השקיעה:

א. בהגיעה השקיעה יפסיקו את הסעודה,

ב. ראוי שיתפללו ערבית וקבלת שבת במנין.

ג. יכסו את הפת, [ראוי שיהיי לחם משנה],

ד. אחרי צה"כ יעשו קידוש **בליל ברוך פורא פרי הגפן**, ומבלי לברך המוציא

על הפת.

ה. בברכת המזון יזכירו רק רצה.

ו. באם עשו כהנ"ל אך בלי ערבית באמצע, בברכת המזון יאמרו על הניסים

ורצה.

הנהגה למעשה

ערב שבת קודש

פורים בעש"ק

א. מקווה

ב. פלטה / בלעך

ג. מיחס

ד. בגדי שבת / לא תחפושות

ה. הדלקת נרות

ו. אסור לשטוף את הבית בשבת, אין לנקות כלים.

ז. עד דלא ידע ניתן להשלים בשבת

תזכורות

